

גדר עבודה במקדש

א. מה עבודה

איתא בזבחים יד: ועוד דוכתי ששחיטה לאו עבודה. ופי' הבית הלוי ח"ב ס' כג ששחיטה הוי מצוה כקצירת העומר ואינו עבודה כלל. ואף שמצינו ברכנו גרשום מנחות קט. שכ' דאע"ג דלאו שירות הוא מ"מ עבודה חשובה היא ע"כ, מ"מ משמעות רוב הראשונים שאינו עבודה כלל. (עיין מה שכתב ר' רפאל סטוהל בקול צבי ח"ג ד' רנה ע"פ שלמי יוסף זבח' תנינא ד' צד. ע"ש באורך.) לפי זה מה משמעות עבודה ומה נ"מ לשחיטה לאו עבודה?

א) פרש"י במנחות ה. ד"ה ה"מ ששחיטה לאו עבודה כיון שזר כשר לשחיטה. וכן מצאתי ברע"ב זבח' א: ד שפי' שהולכה הוי עבודה שהרי פסולה בזר. והקשו על רש"י בתוס' יומא מב. ד"ה שחיטה מסוגיא דזבחים יד: וכן תוס' בכ"מ. אבל בזבחים יד: פרש"י ד"ה ומשני כ' ובוזה תירץ קושיותם ששחיטה כשרה בכל הפסולים.

ב) תוס' מביא ב' פירושים אחרים. ר"י מאורליני"ש פי' ששוה בחולין ובקדשים, ופי' האחרונים שלאו עבודה אף למ"ד שבמדבר שהיה היתר נחירה (חול' ז). משום שמעיקרא כשנתנה תורת שחיטה בקדשים היה שווה לדין שחיטה בחולין כשהיה שייך. כ"כ רבינו משולם דוד בזבחים יד:, אבל בהערות הגריש"א יומא מב. ד"ה שחיטה כ' שבאמת יוצא ששחיטה עבודה להך מ"ד.

ג) רבנו שמשון בתוס' פי' ששחיטה לאו עבודה שהרי לא בעינן שיעמוד השוחט בצפון. וביאר הגרצ"ש בגנת אגוז ד' רג ששחיטה עבודה לגבי החפצא של קרבן ולאו עבודה לגבי הגברא. ומובסס על דברי הגרי"ז מנחות ט. ד"ה תד"ה ומדכהונה וכ"כ המקדש יחזקאל יד: ד' צט. ויש

לעייין האם שיטות אלו שלא עבודה הם רק סימן ששחיטה לאו עבודה או סיבה. וכן דן בשבילי אורייתא בשבילי הקודש ס' יט אות ז לר' שמחה בונם ליברמן באריכות.

לכאורה יש ראייה לשיטת רש"י, שמפורש פעמים בש"ס שא"א לעשות עבודה מחוסר בגדים. כ"ה ביומא סח: מוקתני באצטלית לבן משלו מכלל דקריאה לאו עבודה היא, וכ"ה ביומא כג: אי סלקא דעתך עבודה היא יש לך עבודה שכשירה בשני כלים (פי' בגדי כהונה) בתמיה. מש' שעבודה בעי כהן ומחוסר בגדים דינו כזר לפי שאין בגדיהם עלים אין כהונתם עליהם (זבח' יז:).

ע' בתוס' בקידושין לו: ד"ה חוץ שהקשה ל"ל קרא למעט נשים מעבודה הרי הן מחוסרי בגדים ותי' שמיידי שלבשו בגדי כהונה או שאינן מחוסרי בגדים כיון שלא נצטוו בהם עכת"ד. ומש' מדבריהם שנחלקו התירוצים אם פסול מחוסר בגדים הוא משום שבעצם עבודה צריך בגדי כהונה לקדש המקריב והקרבתו, ובמחוסר בגדים חסר קידוש זה, או דלמא מחוסר בגדים הוא איסור להגברא ומשום האיסור פוסל הקרבן במחוסר בגדים. ובבנות כהנים שלא נצטוו אי אמרת שהבגדים מקדשים המקריב והקרבתו א"כ פשוט שהן ג"כ צריכות, אבל א"א שמחוסר בגדים הוא אסור בגברא כיון שלא נצטוו א"כ אין פסול במחוסר בגדים. לפי צד א' בתוס' יש ראייה לרש"י שבעצם עבודה צריך כהן ומחוסר בגדים דינו כזר. ומתי' ב' מש' שעבודה אינה תלויה בעצם בבגדי כהונה או כהן, אבל אינו מוכרח משום שיש לומר דעדיין עבודה צריכה כהן אבל דין מחוסר בגדים הוא דין בגברא.

ב. תכלית עבודה

ראיתי בקדשי יהושע ח"ג ד' תתפה שכ' דרך אגב שגדר עבודה הוא "פעולה בקרבן שמקרבת את הקרבן לתכליתו." עכ"ל. וע"ע בס' קלה. ורציית לבאר דהיינו שצריך מעשה על קרבן שקדוש בקדושת הגוף למזבח ובמעשיו או קובע חלות חדש לחפצא הקרבן או מקרבו במציאות לתכליתו. ולכן שחיטה שמבררה חלק גבוהה ואינה מיחל חלות קדושה חדשה אינה עבודה אלא מתיר האיסור אינו זכות ואבר מן החי ומתירו לגבוהה. אבל הדם שמעורב בו כבר קדוש בקדושת הגוף וא"א לפדות.

משא"כ בקמיצה מיחל חלות בקמח הנקמץ שנקרא קמיצה ויש לה שיעור קמיצה ושונה לגמרי משיריים. ולא דמי האי מברר חלק גבוהה מהאי מברר חלק גבוהה משום שבקמיצה צריך מעשה לחלק האי קמח מהאי, משא"כ בדם שמעיקרא מפקד פקיד ועומד בפנ"ע מהבשר ואימורים, ולכן שחיטה רק מכשיר וקמיצה מיצר חלות. ואל תשיבני ממליקה שמברר חלק גבוהה וג"כ הדם מפקד פקיד בפנ"ע ואפ"ה הוי עבודה (זבח' סד: ומוכח מגמ' יד:): ששם המליקה מקדש הדם ככלי שרת שמקדש דם בקבלה או הקומץ כיון שבעוף אין קבלה בכלי שרת (שיט"מ סו: ד"ה מתני', פיה"מ לר"מ ורע"ב לזבח' פ"ו מ"ז) יד הכהן פועל ככלי שרת ולכן הוי עבודה. ע"ע בתוס' פד: בסוף שמצדד שמליקה גרוע משחיטה מפני שאין החלק גבוהה מברור עד המיצוי. אבל צד זה רק לפי ההו"א של רבה דאיתותב. ואח"כ ראיתי בקול צבי הנ"ל שכתב כדברי.

מדרכנו יוצא כמה ראיות והרווחות במצות הקדשים שיש לדון שאינם עבודה:

א. שחיטה. בביאור דברי הר"י מאורליינש כ' השבילי אורייתא הנ"ל שאינה עבודה משום דתכלית השחיטה שוה בקדשים כבחולין, דהיינו כשם שבחולין בעינן שחיטה כדי להתיר איסור אבר מן החי או עשה דאינו זבוח לדעת התוס' ביצה כה. ד"ה בחזקת, הוא הדין בקדשים, דתכלית השחיטה היא כדי להתיר האיסור ע"ש. ונ"מ מחודש יוצא מזה שאין הכהן צריך בגדי כהונה בשחיטה ויתכן להרמב"ם יש איסור משום איסור שעטנז שלא בשעת עבודה (אג"מ יו"ד ח"ב ס' טז).

ב. הדלקה. בכלל מטרתה של עבודה, הראה לי ידידי ר' מרדכי שיכטמן שליט"א שמצינו בשם משמואל ריש פ' בהעלותך בשם אביו שתי' קושית הרמב"ן למה הכהנים לא נחמו בשאר עבודות שהיו צריכות ליתנם הדלקת המנורה, שעיקר עבודת כהנים מלמעלה למטה בחשאי ועבודת הלויים מלמטה למעלה בקול ע"ש. והדלקה שנדלקה מאליה לאו עבודת כהנים, ולכן ניחם אהרן שיהיה לכהנים חלק בעבודת הנשאים ולויים שההתלהבות בא מלמטה למעלה. אבל עבודת כהנים מתעורר רצוי והתלהבות ממעלה למטה. ועוד ציין ירושלמי יומא פ"א ה"א שאע"פ שמשוה שימש שבעה ימי המלוואים ככה"ג לא שרתה שכינה אלא ביום השמיני כשימש אהרן בכה"ג. ופי' שעבודת הלויים מעוררת עבודת בני

מלמטה, אבל אינה מכריחה השכינה לבא, משא"כ עבודת הכהנים שבעצם ההתעוררות מתחיל מלמעלה.

לפום חריפותא יש להוסיף מה ששמעתי בזה ממו"ר הגרצ"ש שליט"א. בהר צבי זבח' נט. מביא קושיות המהרי"ל דיסקין למה פך השמן לא היה פסול משום דיחוי כיון שהמנורה נפסלה ע"י היונים כמו שמצינו בקדשים שדחויים כשנפגם המזבח כמו שמבואר שם בזבחים. וכ' ההר צבי שאין לומר ששמן אין בו משום דיחוי כיון שאינו קדוש בקדושת הגוף כיון ששייך לפדיון משום שיש דיחוי אפי' בדמים בזבח' יב. ותי' הגרצ"ש שקדושת דמים בגמ' שם שאני דהוי במקצת קדושת קרבן וע' בחי' הגרי"ז עהר"מ עמ' עח.

ג. פרה. וכמו כן מצינו בפרה אדומה שתכליתה לטהר ולכן דינה כחולין לגבי עבודה (תוס' זבח' קה: ד"ה מה פרה). ויש לעיין בזה משום שרק עבודה צריכה קידוש ידים ולכן השוחט א"צ כמ"ש רש"י יומא כה: ד"ה תליסר כ"כ הריטב"א יומא ל. וא"כ למה כהן השורף הפרה צריך קדוש ידים? יש לתרץ בזה מלשון הרמב"ם הל' פרה פ"ד הט"ו שמעשיה כעין עבודה ע"פ הגמ' זבח' כ.: וז"ל הגר"ח הל' מעילה פ"ב ה"ה אע"פ שהיא כקדשי בדיק הבית הרי נאמר בה חטאת וכו' מ"מ הך דינא דחטאת קרייה רחמנא הרי לא שייך אלא במעשה ההקרבה עכ"ל. וביאר בזה מו"ר הר"מ רוזנצוויג שליט"א שעבודת פרה היא עבודה במעשה העבודה, אבל בלי קדושת הגוף של קרבן.

ד. לוג שמן של מצורע. בדברינו רציתי לבאר מש"כ הקהלות יעקב זבחים ס' מה א' ב שהקשה על תוס' יא. ד"ה בא דמסתפק אם עבודת של לוג של מצורע חולין לגבי למד מן הלמד, והרי פשוט שהלוג הוא הקדש, ועבודה הוא משום גמ' ו: שהלוג נקרא קרבן (ונ"ל שיש לדחות שאפי' בדה"ב נקרא קרבן בזבח' קיג:), ובסוגיא דעו: פשוט שנקרא הזהות אכילת גבוה ויש מעילה בו כש"מ בגמ' מד. וכן פיגול משום הזבח ויש הו"א במד. שיש פיגול בפנ"ע. ותי' הקה"י שלגבי עבודה באצבע הוא חולין שהוא לטהר המצורע. ול"נ לבאר דבריו הקדושים ביותר ביאור שלוג שמן תכליתו לטהר ולכן נקרא חולין לגבי למד מן הלמד, אף דין אצבע נכתב דוקא לגבי הזהות כנגד קדש קדשים משום שהזהות מטרם לטהר המצורע אח"כ במתן בהונות. אבל ק"ק משום שמקור למד מן הלמד

בגמ' מט: הם בדיני שחיטת צפון שאינו עבודה, והקטרת אימורים שאינם לכפר, אבל אפשר לחלק ששחיטה עבודה מצד החפצא שמטרתו להתקדש כדי לכפר, אלא מצד הגברא תכלית השחיטה להתיר כמ"ש לעיל מהגרצ"ש וגר"ז וכן הקטרה הוא מוסיף כפרה אלא דאינו מעכב.

ה. שיירים. ע"ע בקול צבי הנ"ל ד' רנד שמדייק מרש"י יג: ד"ה והא ששפיכת שיירים אינו עבודה משום שאינו למטרת כפרה.

ו. הפשט וניתוח. הפשט וניתוח הם הכשר עבודה שמחלק ומנקה האיברים לעבודה אבל אין חלות בזה. וכן בהשלכת מוראה ונוצה (לחד תי' בתוס' יומא נט: סד"ה והרי ומש"ל מע"ק פ"ו הכ"א).

ז. הכשר הבהמה. פשוט שההפרשה או ההבאה למקדש אינם עבודה כלל כיון שהקרבת אינו קודש בקדושת הגוף למזבח. כעין זה מצינו בתוס' ישנים יומא נג. שתקון הקטרת ולקיחת השעירים השווים אינם לעכב משום חוקה משום שאינם עבודת היום אלא מאתמול.

ח. הגרלה. הראה לי הר' מרדכי שיכטמן שכ' המאירי יומא לט: שהעלאת הגרלה אינו עבודה וז"ל שאינה עבודה גמורה שהרי אינה אלא כעין הקדש ועד שהוקדש אין שם עבודה עליו עכ"ל.

ט. ליקוט לבונה. ליקוט לבונה אינו עבודה גמורה אלא מלוה לעבודה כמבואר במנח' יג: שהוא הולכה שלא ברגל.

י. הוצאת הדשן. וכן הוצאת הדשן שרק מכשיר עבודה הבאה (ע' מעילה ט.), אבל תרומת הדשן עבודה בתכלית הכפרה להרימו מן המזבח ויש מעילה עד ההרמה משום שלא נעשה מצותו.

יא. קידוש ידים ורגלים. יש להוסיף שקידוש ידים שצריך עמידה משום שנקרא שירות בגמ' יט: וז"ל רש"י שם ד"ה אמר או בגשתם אל המזבח לשרת איתקש קידוש לשירות עכ"ל. אבל עדיין אינו ברור אם קידוש הוי עבודה שפשט לשון מנח' קט. שיש חילוק בין שירות לעבודה אע"פ שביומא כד. לא מש' כן. לפי דרכנו לכאור' יוצא שקדוש ידים אינו עבודה משום שאינו בא לכפרה אלא הכשר וקידוש הגברא ולא הקרבן. וז"ל הרמב"ם הל' ביאת המקדש פ"ה הט"ז כיצד מצות קידוש מניח ידו וכו' ואינו מקדש כשהוא יושב מפני שהוא כעבודה, ואין עבודה אלא

מעומד שנאמר לעמוד לשרת. עכ"ל. ומדבריו יש לדייק שבאמת אינו עבודה אלא כעין עבודה, ועוד שמעיקרא נקרא מצוה ולא עבודה. אבל אם נימא מגמ' יט: שהוא עבודה, יש לפרש לשון הרמב"ם שהוא עבודה אבל אינו בגוף קרבן ולכן נקט לשון כעבודה. ובסברא יש לפרש שהוא עבודה ע"פ החזו"א (קדשים ס' ג אות ה) ששפיתן הוא הקטרתן, לכן י"א שנפסלים בלינה בשקיעת החמה כמו מתירים (גמ' כא.). ע' בקדשי יהושע זבח' ח"א כא. שיש לו דרך אחרת בזה.

יב. במה. מצינו בבמה מח' אי מעשי הקרבת הקרבן נחשבים לעבודה. לכאורה א"א להיות עבודה בלי כהן, בגדי כהונה, וכלי שרת, ודברים אלו אינם בבמת יחיד (משנה זבח' קיג.). ובודאי לפי רש"י אין הקרבה בבמה נחשב כעבודה, שאם זר כשר אינו בגדר עבודה. ע' בקול צבי ד' רחצ שהביא ממהר"ם רוטנברג דפוס ברלין סימן קמט (ריח) שכ' ע"פ המדרש רבה ויקרא (מרגליות כב, ט) שאסור היה לשמואל שהיה לוי להקריב בבמה יחיד בשעת היתר במות משום אתם בשלהם והם בשלכם לויים בעבודת כהנים אפי' בבמה אסור ע"כ. ומש' להדיא שיש עבודה בבמה. ע' אברבנאל שמואל א' ז:ט מה שתי' לפי הפשט. אלא נלע"ד שאין משם ראייה שיש לדחות שאיסור זה של הם בשלכם הוא משום חסרון הבדלה בין בחירת הכהנים ויחוד שבט הלויים, אבל אינו משום עבודה שהרי זר כשר בבמה. ומצאתי באבן האזל הלכות פסולי המוקדשין פרק ג שכ' שאע"ג דגם בבמה יש עבודה מ"מ אינו פסול משום חסרון שירות ע"כ. אבל ראיתי בקדשי יהושע ח"א ס' מא ד' קעג וז"ל נראה דמהא דאשה כשירה בבמה מוכח דעבודה בבמה לא מיקרי עבודה. ע"ש.

ולפע"ד יש ראייה שאין עבודה בבמה ממש"כ זבח' טז. לפני ה' ולא לפני במה, וכן במשנה קיג. שאין ריח נוחח בבמה, ורש"י סא: ד"ה נוב אפי' במה גדולה חול הוא, וע"ע רש"י סח: ד"ה מבמה שכחול הוא לגבי עבודת פנים. ולפי מש"כ בביאור הקדשי יהושע שכל שתכליתו כפרה וריצוי לה' הוי עבודה א"כ עבודת במה אינה עבודה. והראוני ידידי יהושע כץ מכלי יקר (פרשת ויקרא פ"א פ"ד) וז"ל על כן אינו לפני ה' משני צדדים, הן מצד שאין השכינה שרויה כי אם במקום שהעונה מצויה... הן מצד שאין השכינה שרויה כי אם במקום שכל ישראל באגודה אחת וכולם

מתקבצים אל מקדש אחד ולא בזמן שכל אחד הולך ובונה במה לעצמו. עכ"ל. מכ"ז מש' שאינה עבודה משום שאין תכליתה כעבודת פנים.

אולם ראיתי בקדשי יהושע זבח' ח"ג קיב: ד"ה באו לנוב שהוכיח במישור שעבודה בבמה גדולה אכן הוי עבודה לפני ה', משא"כ בבמה קטנה, ומש"כ רש"י סא: כ' בקד"י שהוא לאו דוקא. אלא שלא ניחא בזה כ"כ בדברי רש"י שם וגם נ"ל להוסיף עוד קושיא על יסודו מרש"י קיב: ד"ה הקדישן שמש' שבמה גדולה לא נקרא לפני ה', וע' רש"ש ושפ"א שהקשו על רש"י ולא תי' דבריו כלל, ולפי דרכי ניחא קצת שגדר עבודה בבמה גדולה הוי מצוה ולא עבודה, אף שיש קדושת המקום ליקרי לפני ה' לגבי דינים אחרים. וע"ש בגירסת רש"י באיכא דאמרי ברב"ח בסוף קיט: שקדשי במה גדולה בשעת היתר במות אינם צריכים חיצוי וכו'.

ג. לאפוקי גרמא בעבודה

והרווחה לדברינו הוא ששחיטה אינו עבודה משום שמכחו בא הדם לכלי השרת שזה אינו פעולתו הישירה אלא כחו (בשבילי אורייתא בשבילי הקודש ס' יט א' ט). וכן הדלקת המנורה אינו עבודה שרק מכשירה להיות מודלק כמ"ש הגר"ח הל' ביאת מקדש פ"ק ה"ז כשעומדת דלוקה בהיכל במקומה אז הוא דהוי קיום מצוה ע"ש. וכ"ה בדבר אברהם ח"ג ס' א' א' כה שביאר הדלקה אינה עבודה וז"ל שאין ההדלקה מגדרי העבודה מצד המעשיו דהיינו שאין הזר עושה מעשה דשלהבת עולה מאליה ע"ש. ובדישון מזבח הפנימי כ' שאינה מצוה ועבודה בגופה כלומר שאין מעשה הדישון עצמו עבודה אלא דהכשר הוא שלא יהי' על המזבח ויהא מקום להקטרה ע"ש. נמצנו למדים שצריך מעשה אדם ישיר לאפוקי הדלקה וכן צריך שהמעשה שמביא לתכלית הקרבן לאפוקי דישון מזבח הפנימי. ושחיטה לאו עבודה משום שאינה מביא לתכליתו אלא מכשיר. וראיתי בקול צבי הנ"ל שהביא ראיה נפלא לזה משו"ת מהר"ח או"ז ס' קכח שכ' שבשחיטת קדשים אין מצוה בו יותר מבשלוחו משום שהמצוה שיהיה נשחט ולא לשחוט.

וא"ת בזבח' יג: איתא מי דמי נותן קומץ לכלי קבלת דם, התם ממילא, הכא איהו קא שקיל ורמי. אלא כיון דלא סגי דלא יהיב, על כרחיה עבודה חשובה היא, ה"נ כיון דלא סגי דלא עביד לה, על כרחיה היינו

הולכה. ע"כ. מש' שכל עבודה שלא סגי בלאו הכי הוה עבודה אע"פ שהוה ממילא בלא מעשה. ולכ' סתירה לדברינו? יש לפרש שקבלה הוא ג"כ כחו שמגביהה הכלי אלא הגמ' ר"ל שלא דמי לגמרי לנתינת הקומץ. ועוד שענין הגמ' לגבי מחשבת פיגול חשוב לו עבודות הצריכות אע"פ שאינם עבודות לענין דברים אחרים (כמ"ש רש"י יד: ד"ה אפי').

ד. לאפוקי דבר שאינו בקדושת קרבן

ועוד הוסיף ר' שיכטמן להגדיר שאינו עבודה אם החפצא אינו קדוש בקדושת קרבן. והביא ראיה מהנצי"ב במרומי שדה זבח' יד: שפי' שיש שתי סוגי פסולי עבודה: א' פסולי זרות כמחוסרי כפרה בלי קידוש יור"ג, וב' טמא טבוי' ואונן. סוג א' משום עבודה מיוחדת (ע' מק"ד ס' טו א' ג), וסוג ב' משום קדושה. ופרה פסולה בסוג א' ולא בסוג ב' (טבוי' ואונן) שאין לה קדושת הגוף ויש לה פדיון, וזהו שפרש"י במנח' ששחיטה לאו עבודה שכשרה בפסולים, הנך של סוג ב' שעד שחיטה אין לבהמה קדושת הגוף. ע"ש. ונראה לפרש כוונתו במה שכתב שלפני שחיטה אינו קדושת הגוף דהיינו שאינו קדושת קרבן, כעין בפסולו בקודש לדעת תוס' סח: ד"ה אמר שנקרא בקודש רק אחר שהשחיטה מקדשו.

נ"ל שכן מוכח חילוק זה במשניות פ"ב ממעילה. דאי' במעילה ט. חטאת ואשם וזבחי שלמי ציבור מועלין בהן משהוקדשו. נשחטו הוכשרו ליפסל בטבול יום, ובמחוסר כפורים, ובלינה. נזרק דמן חייבין עליהן משום פיגול נותר וטמא וכו'. המנחות מועלין בהן משהוקדשו. קדשו בכלי הוכשרו ליפסל בטבול יום, ובמחוסר כפורים, ובלינה. קרב הקומץ חייבין עליו משום פיגול נותר וטמא. ע"כ. מש' שיש קדושת קרבן אחרי השחיטה שאז פסול בטבוי' משא"כ במנחה שפסול אחרי ששם בכלי שרת לפני הקמיצה כמ"ש המלאכת שלמה שם שקדשו בכלי היינו כלי ראשון ויש קדושת הגוף מאז וא"א לפדות (כמבואר במנח' ק:, ומעילה יט:). ולכן יש לומר שבניגוד לשחיטה, קמיצה הוה עבודה, שהמנחה היה לו קדושת קרבן לפני הקמיצה. וכן פי' אבן האזל מע"ק פ"ד ה"ז בסוטה יד: ששחיטה מקדש הדם בכלי שרת כמו כלי הראשון שמקדש המנחה בקדושת הגוף, ועוד יש קדושה נוספת בברור חלק הגבוהה אחר השחיטה בקבלת הדם בכלי שרת כמו כלי שרת השני שמקדש הקומץ. ע"ש.

עפ"ז י"ל ששחיטה לאו עבודה שמטפל בחפצא שאינו קדושת קרבן וכשר בטב"י ואונן, משא"כ קמיצה שמטפל במנחה שקדש בקדושת קרבן שפסל בטב"י ואונן. אבל קשה ממליקה ולפי מש"כ למעלה א"ש שמליקה עושה הקבלה ג"כ יש לה חלות גדולה בקדושת הקרבן ולכן הוי עבודה.

ה. סיכום

במובן הכללי ביותר יש להגדיר כל דבר שעושים במקדש במסגרת: **גברא במקום עושה מעשה לחפצא עם כלי לתכלית.** ויש לחלק ביטוי זה לששה חלקים כדי לסכם השיטות בעבודה.

א. לפי רש"י עבודה תלויה בגברא העובד. וסייעתי לרש"י משתי גמראות שתולה עבודה בבגדי כהונה ולפי רש"י מובן שהוא משום שמחסור בגדים דינו כזר.

ב. לפי הר"ש עבודה תלויה במקום מקודש כתנאי עבודה.

ג. לפי השבילי אורייתא תלויה במעשה דכהן ולא גרמא.

ד. לפי הנצי"ב תלויה בחפצא של קדושת קרבן.

ה. לפי הגר"ז סוטה יד: לפי תוס' כ' בסגריים שרק עבודה הנעשית בכ"ש היא עבודה המקדשת מש' שעבודה בעינן כ"ש. וכן באבה"א מע"ק פ"ד ה"ז בסוף שא"צ כ"ש לשחיטה לפי שאינו מקדש הבהמה ואינו עבודה שהוא שירות, וכ"מ ברש"י סוטה יד: ד"ה סכין שעבודה תלוי בכלי שרת.

ו. ולפי הר"י מאורליני"ש עובדה תלויה בתכלית של העבודה לקדש ולא להכשיר מאיסור כמו בחולין. וכ"ה לפי הקדשי יהושע שעבודה צריכה שיהיה תכליתה להקריב קרבן לה'.